

Sygn. akt V U 851/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Nowakowska

Protokolant Alina Kędzia

po rozpoznaniu w dniu 08 czerwca 2016 r. w Kaliszu

odwołania M. H. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 18 czerwca 2015 r. Nr (...)

w sprawie M. H. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie ubezpieczenia

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 18 czerwca 2015 r. znak (...) w ten sposób, że ustala, iż M. H. (1) podlega z tytułu współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i chorobowemu nieprzerwanie od 11 grudnia 2013r.

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz M. H. (1) kwotę 240zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18.06.2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. stwierdził, że M. H. (1) nie podlega od 11.12.2013r. do 14.01.2014r. oraz od 14.11.2014r. obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność u płatnika składek PHU (...), gdyż postępowanie wyjaśniające wykazało, że czynności związane ze zgłoszeniem jej do ubezpieczeń jako osoby współpracującej miały charakter pozorny, podyktowane były jedynie chęcią uzyskania świadczeń związanych z ochroną ubezpieczeniową z tytułu zbliżającego się macierzyństwa, skoro po pierwszym okresie zgłoszenia została wyrejestrowana i figurowała w ewidencji osób bezrobotnych, a ponowne zgłoszenie do ubezpieczeń nastąpiło w ciąży, przy tym zadeklarowano maksymalną podstawę wymiaru składek, przewyższającą podstawę składek innych osób zgłoszonych przez płatnika i już po krótkim czasie wystąpiła o zasiłki chorobowe w związku z ciążą i następnie o świadczenia z tytułu macierzyństwa.

Nie wykazano przy tym ani rzeczywistej potrzeby współpracy mającej mieć miejsce wyłącznie we wskazanych okresach ani jej faktycznego wykonywania, natomiast relacja między łączną sumą wpłaconych składek ubezpieczeniowych, a hipotetyczną kwotą świadczeń świadczy o chęci świadomego osiągnięcia wysokich świadczeń kosztem innych uczestników systemu ubezpieczeń.

Odwołanie od tej decyzji wniosła do Sądu M. H. (1) kwestionując odmowę objęcia jej ubezpieczeniem osób współpracujących i podnosząc, że w ramach współpracy wykonywała szereg czynności, a czas zgłoszenia jej do ubezpieczeń wynika ze zmieniającego się stanu zdrowia męża, który tylko okresowo pogarsza się uniemożliwiając mu prawidłowe funkcjonowanie, co nie zawsze wiąże się z korzystaniem ze zwolnień lekarskich.

Zawiadomiony o toczącym się postępowaniu K. H. przystąpił do sprawy w charakterze zainteresowanego wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez objęcie M. H. (1) obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi i wypadkowym podnosząc, że z uwagi na reumatoidalną chorobę zapalenia stawów potrzebował pomocy żony nie tylko gdy znajdowała się w ciąży, a pierwszego zgłoszenia jej jako osoby współpracującej ZUS nie kwestionował.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

Poza sporem w niniejszej sprawie jest, że K. H., prowadzący działalność gospodarczą pod firmą PHU (...) „, w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji dokonał zgłoszenia swojej żony M. H. (1) do ubezpieczeń społecznych jako osoby współpracującej.

Uczył to dwukrotnie: pierwszy raz od dnia 11.12.2013r., po czym wyrejestrował ją od 14.01.2014r. i po tym czasie zgłoszona była jako osoba bezrobotna od 27.01.2014r. do 12.11.2014r.

Drugi raz zgłoszenie żony do ubezpieczeń nastąpiło od 14.11.2014r. kiedy już znajdowała się w ciąży.

Ciążę formalnie potwierdzona została na wizycie lekarskiej w dniu 25.11.2014r. gdy lekarz stwierdził 6/7 tydzień. Termin porodu został wyznaczony na dzień 22.07.2015r. Pierwsze zwolnienia lekarskie odwołująca się uzyskała od 10.03.2015r. Nie była hospitalizowana. Stan ciąży przed 10.03.2015r. pozwalał jej na podjęcie pracy.

(dowód- informacja lekarza prowadzącego ciążę lek med. specjalisty ginekologa T. G. k 8 pliku II akt ZUS)

Płatnik K. H. zadeklarował jako podstawy wymiaru składek M. H. (1) za listopad 2014r. kwotę 1273,64zł, w grudniu 2014r. kwotę 9365zł, a za styczeń i luty 2015r. po 9879,50zł, a następnie za marzec kwotę 2873,47zł tj. proporcjonalnie zmniejszoną, ponieważ już 10.03.2015r. zgłosiła roszczenie o wypłatę zasiłku chorobowego w związku z ciążą.

Z akt rentowych K. H. wynika, że od 1.12.1999r. pobiera on rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy przyznaną mu ostatnio na czas do 30.11.2016r.

K. H. od wielu lat cierpi na reumatoidalne zapalenie stawów, przy czym choroba ta nie przebiega stabilnie, ale wiąże się z rzutami, podczas których następuje istotne zwiększenie dolegliwości.

Jego stan okresowo powoduje ograniczenia ruchowe. W czasie objętym sporem korzystał ze zwolnień lekarskich w okresie od 8 stycznia 2014r. do 20 czerwca 2014r. i ponownie od 15 października 2014r.

Z dostarczonej dokumentacji medycznej wynika, że był wielokrotnie hospitalizowany. W przebywał w szpitalu w P. od 17.02.2014r. do 22.02.2014r. z powodu nasilenia dolegliwości bólowych stawów obwodowych rąk, stóp, stawów kolanowych w przebiegu rozpoznanego w 2000r. łuszczycowego zapalenia stawów. Następnie w okresie od 28 maja do 17 czerwca 2014r. leczony był w Ośrodku (...)KRUS w J.. Wcześniej na pododdziale reumatologicznym szpitala w P. hospitalizowany był od 6 do 9 lutego 2012r. i od 18 do 20 lutego 2013r. Cofając się w czasie hospitalizowany był też na Oddziale (...)Szpitala w K. corocznie po kilka dni w latach 1996- 2011r., a w Klinice (...)w P. (1) przebywał w okresie od 4 do 8 października 2010r.

K. H. jest też pod stałą, systematyczną opieką reumatologa T. K..

Pobyty szpitalne poza lutym 2014r. były wcześniej planowane, miały na celu przeprowadzenia badań. Najsilniejszy rzut choroby poza początkiem gdy ją zdiagnozowano nastąpił w styczniu 2014r. i utrudniał znacznie samodzielne poruszanie się, wymagał leżenia.

(dowód- kserokopia dokumentacji medycznej k 64, zeznania K. H. k.82)

K.i M. H. (1) są małżeństwem od 26.09.2007r. Ich pierwsze dziecko urodziło się w sierpniu 2011r. Mieszkają w O.w bezpośrednim sąsiedztwie myjni samochodowej. W mieszkaniu zainstalowany mają podgląd z kamer na pomieszczenia myjni, co umożliwia obserwowanie pracowników. (zeznania K. H.k 79-82)

Podczas kontroli ZUS K. H. wyjaśniał przyczyny zgłoszenia żony jako osoby współpracującej jedynie w odniesieniu do funkcjonowania myjni samochodowej, nie wspominał nic o jej zaangażowaniu w prowadzenie restauracji. Podawał, że wykonywała czynności o charakterze zarządczym, administracyjnym, prowadziła dokumentację związaną z zatrudnianiem i rozliczaniem pracowników, zamawiała środki czystości, zlecała wykonywanie prac na myjni w danym dniu.

(dowód zeznania K. H. z dnia 20.05.2015r. na k 10- 12 pliku I akt ZUS)

Podobnie swa rolę ograniczoną do zajęć związanych z prowadzeniem myjni przedstawiła odwołująca się w zeznaniach z dnia 20.05.2015r.(k 14-16 pliku II ZUS)

Działalność gospodarcza firmowana przez K. H.obejmuje jednak nie tylko prowadzenie na własną rzecz myjni samochodowej zlokalizowanej w O.ale i rodzinne prowadzenie restauracji (...)w K. (1) -(...).

(zeznania K. H.k 79-82 M. H. (2) k 93-95)

Wątek zaangażowania odwołującej się w działalność jej męża związany z restauracją pojawił się dopiero w odwołaniu, gdy powołano się na zawieranie przez nią umów o pracę z pracownikami restauracji.

Pracownicy owi to M., M.i M. H. (3), wszyscy zatrudnieni już od co najmniej 2013r. w oparciu o umowy czasowe do 31.12.2013r. na stanowisku określonym kucharz-kelner, w niepełnym wymiarze czasu pracy. Odwołująca się zawarła z nimi umowy o pracę na kolejny okres.

Dołączone zostały przy tym co do każdej z tych osób dwie umowy podpisane przez M. H. (1): wypisane ręcznie z dnia 30.12.2013r. co do pracy w restauracji (...)w K. (1) i komputerowo z dnia 1.01.2014r. co do miejsca pracy określonego: O.ul. (...). Umowy co do restauracji w K. (1)zawarte są na czas określony od 1.01.2014r. do 31.12.2023r., a co do O.na czas nieokreślony.

Co do M. H. (3) umowa z dnia 30.12.2013r. dotyczy stanowiska kucharz, 1/8 etatu, a umowa z 1.01.2014r. stanowiska kucharz-kelner, 1/8 etatu, czas nieokreślony. W obu umowach wynagrodzenie określono: podstawa miesięczna 210zł.

Co do M. H. (4) umowa z 30.12.2013r. dotyczy stanowiska menager, 1/4 etatu, a umowa z dnia 1.01.2014r. stanowiska menager, kucharz-kelner, 1/4 etatu. W obu umowach wynagrodzenie: podstawa miesięczna 420zł.

Z kolei co do M. H. (2) umowa z dnia 30.12.2013r. dotyczy stanowiska kelner, 1/8 etatu, a umowa z 1.01.2014r. stanowiska kucharz –kelner. W obu przypadkach wynagrodzenie określono: podstawa miesięczna 210zł.

W rzeczywistości restaurację (...)w K. (1) uruchomili rodzice K. H., którzy w branży gastronomicznej funkcjonowali od lat. Zmuszeni byli do zrezygnowania z prowadzenia restauracji w innej lokalizacji (pod O.), a ponieważ dysponowali wyposażeniem z poprzedniego lokalu, to uruchomili restaurację w K. (1) z myślą o przekazaniu jej w przyszłości K.i M., którzy tymczasem „wdrażają się „. Restauracja działa z nastawieniem na organizowanie umówionych imprez, ale lokal jest czynny codziennie poza poniedziałkami. Zasadniczą rolę w funkcjonowaniu restauracji odgrywają K. H.i jego matka M.. Ojciec pomaga w sprawach technicznych.

Rodzice (M.i M.) i brat K. H.(M.), zgłoszeni są przez niego do ubezpieczenia pracowniczego jako pracownicy restauracji aby mieć tytuł ubezpieczenia, przy czym w rzeczywistości brat M. H. (4) przebywa za granicą i nie świadczy pracy.

W restauracji korzysta się też z zaangażowanych osób na umówione imprezy i w miarę potrzeb z pomocy odwołującej się. Osobę spoza najbliższej rodziny na podstawie umowy o pracę w wymiarze 1/8 etatu na stanowisko kucharza zaangażowano dopiero od 1.06.2015r. (wykaz pracowników k 44-63)

Udział M. H. (1) w funkcjonowaniu restauracji związany jest głównie z umawianiem imprez poprzez uczestniczenie w spotkaniach z klientami w celu uzgodnień menu i kosztów itp., a następnie z dekorowaniem wnętrza stołów i z wydawaniem posiłków podczas imprez i dokonywanie rozliczeń z klientami. Największe obroty restauracji przypadają w okresie zimowym, zwłaszcza gdy organizowane są uroczystości opłatkowe i noworoczne. Incydentalne spotkania pracowników (...)związane z odbywaniem szkoleń mają miejsce w okresie letnim.

(dowód- zeznania M. H. (2) k 93-95, K. H.k 79-82,świadków A. J.i M. R.k.179)

Poza restaurację (...)w K. (1)działalność firmowana przez K. H.dotyczy również wynajmu na imprezy Sali bankietowej L. w O.Rodzina wzorując się na innych firmach rodzinnych zdecydowała o prowadzeniu wszelkich form działalności pod firmą (...).

(dowód- zeznania M. H. (2) k 93-95)

W przeciwieństwie do restauracji w K. (1) myjnia samochodowa w O.prowadzona jest przez K. H.zupełnie samodzielnie.

Odwołująca się i jej mąż postrzegani są w myjni przez pracowników oboje jako „ szefostwo”, choć decydującą rolę pełni tam K. H., z jego „ prawą ręką” jest T. Ł..

Odwołująca się od dłuższego czasu kontaktowała się z klientami myjni, umawiała terminy prania tapicerki, odbioru auta, wystawiała faktury za reklamę umieszczoną na budynku myjni. Sprawiała od lat wrażenie osoby wciągniętej w sprawy firmy, stali klienci mieli jej telefon komórkowy.

(dowód zeznania świadków W. J. k. 78, S. S. k 78)

Kontaktowała się też z dostawcami dostarczającymi środki chemiczne, często przekazywała pracownikom polecenia, zwłaszcza w okresie nasilenia choroby męża i wydawała droższe środki czyszczące.

dowód zeznania świadka T. Ł. k 95,

Ponadto przekazywała dokumentację do księgowości, kontaktowała się z BHP-owcem, podpisywała szereg dokumentów za męża.

Odwołująca się podpisała dwie umowy o pracę co do stanowiska „czyściciel pojazdów”. Jedną zawartą w dniu 25.11.2014r. z M. J. na czas określony od 25.11.2014r. do 30.11.2016r. (1/4 etatu, z wynagrodzeniem 420zł) a drugą w dniu 2.02.2015r. z A. R. (1) na czas od 2.01.2015r. do 31.12.2020r.

(dowód kserokopie umów41-48 pliku II akt ZUS)

Podpisy odwołującej się widnieją nadto na aneksach umów o pracę z dnia 31.12.2014r. z co do E. S. i T. Ł., w związku ze zmianą ich wynagrodzenia zasadniczego do kwoty 1750zł oraz z M. J. i B. K. w związku ze zmianą ich wynagrodzenia zasadniczego na kwotę 437,50zł. (dowód- kseropie k 55-56 pliku II)

Odwołująca się podpisała nadto inne dokumenty dotyczące zatrudnionych osób: -zeznania podatkowe PIT 11 (k 71-89 pliku II),

- karty urlopowe pracowników (k 58-59 pliku II),

- karty wypłat ekwiwalentu pieniężnego za pranie odzieży (K 34 40),

- karty płac za miesiące grudzień 2013r., listopad 2014r.- marzec 2015r. (k 49-54 pliku II)

- w dniu 5.12.2014r. protokół z egzaminu M. J.,

- w dniu 2.02.2015r. zakres obowiązków, aneks, kartę szkolenia wstępnego co do A. R., (k 60-62 pliku II),

Podpisy odwołującej się widnieją nadto na wezwaniach do zapłaty z dnia 19.12.2014r. z 22.12.2014r. i z 09.03.2015r. (k 17)

W dniu 11.12.2013r. K. H. udzielił M. H. (1) pełnomocnictwa do reprezentowania go przy czynnościach związanych z prowadzeniem działalności oraz spraw z tym związanych, w tym do zawierania umów handlowych, zaciągania zobowiązań, podpisywania faktur, wykonywania przelewów bankowych, zawierania i rozwiązywania umów i składania wszelkich oświadczeń w zakresie stosunku z zatrudnionymi pracownikami, dostawcami mediów i występowania w jego imieniu przez wszelkimi organami administracji, urzędami, ZUS itp. Pełnomocnictwo zostało udzielone na czas nieokreślony. Analogicznej treści pełnomocnictwo udzielił żonie w dniu 14.11.2014r. mimo, że pierwszego nie odwołał.

(dowód- kserokopia pełnomocnictw k 93 -95 pliku II)

Udokumentowana wykazami zestawień przychodów kondycja finansowa działalności gospodarczej prowadzonej przez męża odwołującej się jest dobra, choć wykazuje pewien spadek przychodów. W 2013r. łączne przychody wyniosły 395.831,11zł,

w 2014r.: 301. 4048.11zł,

w 2015r.: 373.180,27zł.

(dowód: zestawienia wykonane przez biuro (...) z O. k 103-105)

Ustalając powyższy stan faktyczny Sąd nie dał wiary twierdzeniom odwołującej się i zeznaniom świadka M. H. (2) ani K. H.co do zaangażowania odwołującej się w sprawy firmy tylko w okresie jej zgłoszenia do ubezpieczenia, gdyż w tym zakresie zeznania te są niespójne, nie przekonujące i niekonsekwentne.

Osoby te raz twierdziły, że pomoc M. H. (1) była potrzebna cały czas, w innym miejscu, że tylko okresowo, raz, że restaurację prowadzą na swoją rzecz K.i M., a raz, że dopiero przejmą ją w przyszłości. Raz stanem zdrowia K. H.uzasadniano fakt zarejestrowania jego żony jako osoby współpracującej, a raz fakt jej wyrejestrowania.

Twierdzenia te sprzeczne są przy tym z zeznaniami klientów myjni, którzy kontakt z odwołującą się na jej telefon komórkowy mają już od dłuższego czasu, co świadczy o ciągłości jej zaangażowania. Podobnie traktowanie obojga jako „szefostwa” przez pracownika myjni Ł.świadczy o stałej, istotnej roli odwołującej się w firmie jej męża.

Twierdzenie o współpracy tylko w okresach zgłoszenia sprzeczne jest też z okolicznością, że podpis odwołującej się znajduje się na dokumentach spoza okresu jej zgłoszenia jako osoby współpracującej: na karcie urlopowej z dnia 3.12.2013r. dotyczącej R. G. (k 76 pliku I) oraz na rejestrze wypadków z 2015r. obejmującym m.in. kwiecień 2015r. gdy była już na zwolnieniu lekarskim (w pliku I), a także na fakturze za usługi w restauracji ratuszowa z dnia 7.11.2014r. (k 148)

W cenie Sądu zebrany materiał dowodowy, w szczególności podpisywanie w/w dokumentów poza okresem zgłoszenia do ubezpieczeń M. H. (1) stanowi potwierdzenie wykonywania współpracy przez odwołującą się nieprzerwanie od jej pierwszego zgłoszenia w tym charakterze, czyli od 11.12.2013r.

Jej udział w sprawy firmy nie był ograniczony do spraw marginalnych, ani nie był ograniczony do czasu zgłoszenia. Przyznał to zresztą ostatecznie sam K. H. wyjaśniając, że zrezygnował z ubezpieczenia żony ze względów finansowych, a nie dlatego, by przestała mu być potrzebna.(k 180)

Ograniczenie jej współpracy do wskazanych okresów zgłoszeń do ubezpieczenia przeczyłoby nie tylko instytucji współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej (która zakłada właśnie stałość owej współpracy, a wyklucza działania o doraźnym charakterze), ale również przeczyłoby zasadom logiki.

Nie jest dla sądu wiarygodne, by powodem podjęcia współpracy miało być nasilenie ruchu na czas przedświąteczny i zimowy, bo uzasadniałoby to prowadzenie działalności też tylko w tych okresach. Oczywiście jest, że w każdego typu usługach w tym okresie obroty zwiększają się, a jednak działalność nie ogranicza się tylko do tych miesięcy. Podobne współpraca jako pochodna działalności nie może być ograniczona do miesięcy najbardziej dochodowych. Podejmowanie współpracy tylko na czas nasienia ruchu w okresie przedświątecznym, zimowym przeczy potrzebie stałości i systematyczności współpracy i wyklucza by rodzaj podejmowanych czynności był znaczący.

Jeśli natomiast, co bardziej wiarygodne, powodem podjęcia współpracy od 11.12.2013r. był stan zdrowia K. H. wymuszający zwolnienie go z części obowiązków, to tym bardziej pomoc odwołującej się w firmie była potrzebna gdy stan zdrowia całkowicie wyłączył męża z funkcjonowania. K. H. również co do tego czasu przyznał, że żona „doglądała” myjni za niego. Fakt, że musiała wtedy poświęcić mu więcej czasu mógł wpływać jedynie na ograniczenie czasowego jej osobistego zaangażowania, ale nie mógł zwolnić jej z zastępowania męża w procesie zarządzaniu firmą. Nie jest wiarygodne aby w myjni w całości zastąpił go T. Ł., a w restauracji rodzice, bo gdyby tak było, to udział odwołującej się nie miałby wcale cech współpracy, co najwyżej doraźnej pomocy rodzinnej. Prowadzenie firmy podczas zwolnienia lekarskiego bez pośrednictwa żony jako osoby współpracującej rzutowałoby na zasadność pobierania zasiłków chorobowych przez K. H..

Odwołująca się uczestniczyła w sprawach myjni nie tylko w okresach zgłoszenia do ZUS, skoro dla części klientów była osobą do stałego kontaktu

(jako „M. z myjni”), podpisywała za męża szereg dokumentów i pośredniczyła w zarządzaniu pracownikami myjni. Jej rola nie mogła stać się inna gdy mąż wyrejestrował ją od 15.01.2014r.

Gdyby przyjmując, że współpraca odwołującej się nie była potrzebna gdy zatrudnieni zostali nowi pracownicy w myjni, to nie byłaby też potrzebna podczas kolejnego rzutu choroby męża od października 2014r. Pracownicy mieli jednak zupełnie inny zakres zadań do wykonania wskutek zmian w zatrudnieniu jej rola nie zmieniła się.

Udział odwołującej się nie był zresztą ograniczony tylko do spraw myjni, bo również współuczestniczyła w organizowaniu imprez w restauracji, a że czyniła to nie tylko w okresach gdy była zgłoszona świadczy choćby podpisanie wspomnianej faktury z 7.11.2014r., gdy ponowne zgłoszenie miało miejsce dopiero od 14.11.2014r. Ponadto należy zauważyć, że restauracja organizowała imprezy nie tylko w okresach zimowych, a ruch znacząco zwiększył się już od września 2014r.(k 106-108). Byłoby też sprzeczne z doświadczeniem życiowym, gdyby prowadzeniem restauracji zajmowali się wyłącznie mąż i jego rodzice, a odwołująca się byłaby zwolniona z osobistego zaangażowania.

Stan zdrowia odwołującej się w ciąży – jak wykazało postępowanie dowodowe nie stanowił przeszkody w świadczeniu współpracy, a podejmowane czynności nie były marginalne, uboczne dla działalności zasadniczej.

Jedyne zastrzeżenie jakie można mieć do zgłoszenia, to wysokość zadeklarowanej postawy wymiaru składek znacznie przewyższająca podstawę zadeklarowaną przez jej męża, co jednoznacznie świadczy o zamiarze uzyskania wysokich świadczeń w najbliższej perspektywie.

Kwestia ta nie może jednak uzasadniać odmowy objęcia odwołującej się ubezpieczeniami, skoro zadeklarowana kwota nie przekracza dopuszczalnej wysokości podstawy wymiaru składek.

(Patrz stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w odniesieniu do osób współpracujących w wyroku z 11.12.2014r. w sprawie IUK 145/14- LEX 1622302)

Sąd zważył co następuje:

W myśl przepisu art. 6 ust 1 pkt 5, art.12 ust 1, art.13 pkt 2 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, (Dz.U. z 2016r. poz. 34) osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą oraz osoby z nimi współpracujące podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu od dnia rozpoczęcia działalności do dnia zaprzestania. Osoby takie w myśl uregulowania zawartego w art. 11 ust. 2 ustawy podlegają dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

Definicję osoby współpracującej zawiera przepis art. 8 ust. 11 cytowanej ustawy. W myśl zawartej tam regulacji za osobę współpracującą z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność, uważa się małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyrna oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują przy prowadzeniu tej działalności.

Powyższe unormowanie oznacza, iż dla osób prowadzących działalność gospodarczą, zasadniczo momentem wskazującym na rozpoczęcie działalności gospodarczej jest uzyskanie wpisu do ewidencji podmiotów gospodarczych i podjęcie czynności zmierzającej do uzyskania przychodu, a końcowym momentem takiej działalności -jej fizyczne zaprzestanie bez perspektywy w najbliższym czasie jej ponownego rozpoczęcia. W takich warunkach osoba prowadząca działalność gospodarczą podlegać będzie ubezpieczeniu od momentu zgłoszenia działalności w ewidencji aż do jej wyrejestrowania.

Dla osób współpracujących z osobami prowadzącymi taką działalność należących do kręgu osób objętych dyspozycją przepisu art. 8 ust. 11 ustawy, momentem zasadniczym będzie podjęcie czynności leżących w zakresie prowadzonej działalności.

Stosownie do treści art.8 ust.1 cytowanej ustawy za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, ale w myśl ust 2 tego przepisu, jeżeli pracownik spełnia kryteria określone dla osób współpracujących, o których mowa w ust 11- dla celów ubezpieczeń społecznych jest traktowany jak osoba współpracująca. Wykluczone jest bowiem istnienie podporządkowania pomiędzy małżonkami. W świetle przepisów kodeksu rodzinnego małżonkowie mają równe prawa, a stosunek pracy wymaga zachowania elementu podporządkowania pracownika poleceniom pracodawcy.

Przepisy nie zawierają definicji współpracy, ale uważać należy, że jest to każda forma pomocy świadczonej osobie, która prowadzi działalność gospodarczą przy wykonywaniu przez nią działań z tą działalnością związanych i to pomoc niezależna od wymiaru czasowego i zakresu działań. Może to być nawet forma konsultacji, rozpoznawania czy analizowania rynku – jeśli na charakter regularnej pomocy.

Współpraca nie musi wiązać się z podejmowaniem wspólnych decyzji, z zaangażowaniem środków finansowych. Nie podlega też żadnym normom czasowym. W sytuacji pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym można mówić natomiast o wspólnym uczestniczeniu w ryzyku gospodarczym podejmowanym przez małżonka prowadzącego działalność, gdyż jego ewentualne niepowodzenie ma skutki ekonomiczne dla obojga małżonków.

Przepis art.8 ust 11 ustawy o SUS wymaga aby czynności współpracy były wykonywane stale i systematycznie, a ich rodzaj był znaczący dla prowadzonej działalności i przyczyniał się do zwiększania dochodów z tej działalności. W taki sposób wymogi odnoszące się do współpracy określone zostały przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20.02.2008r. (sygn. akt IIUK 286/08) i sąd orzekający podziela ten pogląd uznając, że inna, okazjonalnie, okresowo świadczona pomoc bez cech stałości i systematyczności nie jest współpracą i nie stanowi tytułu do podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Prowadzenie omówionych wyżej prac przez odwołującą się stanowiło natomiast istotną pomoc dla jej męża, istotny wkład w funkcjonowanie firmy rodzinnej i miało charakter stały.

Brak w analizowanym stanie faktycznym elementów wskazujących na pozorność zgłoszenia do ubezpieczenia, przyjmując oczywiście nieprzerwane realizowanie współpracy od 11.12.2013r.

Sama wysokość zadeklarowanej podstawy wymiaru składek choć faktycznie nakierowana jest na uzyskanie wyższych świadczeń od ZUS nie może być wystarczająca dla zakwestionowania tytułu do ubezpieczenia.

Zgodnie z przepisem art.58 § 1 kc czynność prawna jest nieważna, gdy pozostaje w sprzeczności z ustawą albo ma na celu jej obejście.

W piśmiennictwie prawniczym przyjmuje się, że przez czynność prawną podjętą w celu obejścia ustawy należy rozumieć czynność prawną, co prawda dozwoloną, podjętą jednak z intencją osiągnięcia skutku zakazanego przez prawo bądź też realizującą cel sprzeczny z prawem. Ważność porozumienia opartego na takiej czynności ocenia się wedle przesłanek z chwili zawierania porozumienia.

Brak jest podstaw aby małżonkom H. przypisać znowę w celu uzyskania świadczeń wynikających z ciąży i macierzyństwa. Takim wnioskom przeczą realizowane czynności faktyczne. Zatem podjęcie współpracy i stosowne do tego zgłoszenie osoby współpracującej do ubezpieczeń społecznych nie było podyktowane jedynie zamiarem uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego skoro realizowany był cel gospodarczy. Ubocznie należy stwierdzić, iż każdym takim czynnościom towarzyszy perspektywa uzyskania świadczeń chorobowych na wypadek czasowej niezdolności do pracy.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, zaskarżona decyzja podlegała zmianie i na podstawie art. 477¹⁴ §2 kpc w sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono w pkt.2 wyroku na podstawie art. 108§ 1 kpc i 98 kpc. Zgodnie z obowiązującym w dacie wpływu sprawy do Sądu § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.02.163.1348 ze zm.) stawka minimalna w sprawie z ubezpieczenia społecznego wynosi 60 zł, a biorąc pod uwagę nakład pracy pełnomocnika odwołującego się Sąd zasądził od ZUS zwrot kosztów w wysokości poczwórnej stawki minimalnej.